СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 72. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 27-го березня 1936. — VOL. XLIV. No. 72. Jersey City, N. J., Friday, March 27, 1936. THREE CENTS

ПОБОЮЮТЬСЯ НОВОЇ ПОВЕНІ

ПИТСБУРҐ (Па.). — Уряд побоюється нової повені в цій околиці, бо в ріку Мононґаґілу влялося багато води з її приток, що розгулялися від зливних дощів коло їх джерел.

Попереджене населення міста дивилося цілий день у середу бачним оком на рівень води у ріці, а рівночасно робило завзяті зусилля привернути бизнес до нормального стану. Остаточно води в ріці перестали підноситись, але небезпека нової повені ще не минула, бо, як каже бюро погоди, незадовго будуть нові дощі.

Електрівні цеї околиці вже працюють майже нормально. Місто зуживає тепер коло половини тої скількости електричної сили, яку воно вживає звичайно, бо велика маса фабрик ще не працює. Міські водопроводи вже теж працюють нормально, але міський уряд ще остерігає господині домів уживати воду ощадно. Чищення міста поступає дуже поволі.

Урядові обчислення стейтового уряду Пенсильвенії виказують, що в стейті згинули через повінь 128 осіб. Уряд обчисляє шкоду на 281 мілионів долярів.

СТРАХ ПЕРЕД НОВОЮ ПОВІННЮ В ОГАЙО.

СИНСИНАТІ (Огайо). — Тисячі мешканців низько положених осель у долині ріки Огайо втекли на вищі місця, коли води в ріці стали знову підноситись.

Бюро погоди успокоює громадянство, кажучи, що води певно розійдуться без великої шкоди для людей.

У середу повиливали всі притоки ріки Огайо, а головно ріка Сендоскі та Биґ Майемі.

ЗАКРИВАЮТЬ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ МЕНІНҐІТ.

КОВИНҐТОН (Кентокі). — Побоючися, що недуга менінґіту, котра забрала цеї зими в цій околиці 50 людей, може перейти серед нужди, спричиненої повінню, в спаржню пошесть, міський уряд заборонив населенню збиратися в громади та закрив усі міські школи і заборонив театральні представлення та церковні богослуження.

Міський лікар каже, що ці зарядження потрібні з огляду на незвичайно високу смертність при цій недузі. Він каже, що міський уряд дістав 182 звідомлень про цю недугу; з того числа 100 осіб видужали, 32 ще далі хорують, а 50 умерли.

УРЯД ПОЯСНЯЄ ЗГОДУ З АНГЛІЄЮ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд подав ґазетам пояснення про своє порозуміння з анґлійським урядом про величину фльот Злучених Держав і Анґлії.

Уряд каже, що цю угоду треба трактувати лише як угоду про величину фльоти, а не як аліянс, себто союз.

БУРЯ ЗДУЛА МІЛІОНИ ТОН ЗЕМЛІ.

ҐУДВЕЛ (Оклагома). — Вчені зі стейтової хемічної колеґії обчисляють, що копотова буря за один день у понеділок змела зі стейту Оклагоми землі ваги 39,780,000 тон.

ВЖЕ ВИНИКАЄ БОРОТЬБА ЗА СВІТОВУ ВИСТАВУ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — На засіданню стейтової асемблі виступав асемблимен Бравнел з Ню Йорку з промовою проти стейтового ґубернатора Лемена, котрому він закидував занедбування приготовань до світової вистави, що має відбутися в 1939-тім році в Ню Йорку.

Як говорив Бравнел, ґубернатор не постарався, щоб стейтова леґіслятура ухвалила в цій справі відповідний закон.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЗДОРОВЛЯ ВІДКРИТТЯ.

ВАШИНҐТОН. — Перед зборами Американського Інституту Відживлювання виступили кілька вчених з рефератами про своє спільне відкриття нового типу вітаміну „Д", котрого велику скількість знайдено в рибячім тощі, а котрий, як уже стверджено, помагає поборювати „анґлійську недуґу" в курей.

Відкриття зробили кілька дослідників, що працювали разом у розслідних ляборагоріях в Івансвилі, Илинойс.

БЕРУТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ ПО НАУКОВОМУ.

РОЧЕСТЕР (Ню Йорк). — Міський уряд постановив повести боротьбу проти автомобільних випадків науковим способом. На кожду вістку про автомобільний випадок поліційний департамент вишле на місце випадку спеціяльний „науковий автомобіль", засоблений у преріжні інструменти та з відповідно вивченими людьми. Ці люди будуть фотографувати сцену випадку, збирати докладні дані про випадок, випитувати свідків, тощо.

ПРЕЗИДЕНТ ВИЙШОВ ПОЗА ПРАВО.

НЮ ЙОРК. Федеральний суддя Мортимер В. Байерс видав тут в одній справі опінію, що президент Рузвелт не мав права забороняти вивозу амуніції й зброї з Америки, як це він зробив на основі закона з 1934-го року, забороняючи вивіз амуніції на війну між Параґваєм і Болівією в Чако.

„ЛЯМПА, ЩО КОНКУРУЄ З СОНЦЕМ".

НЮ ЙОРК. — Перед зборами вчених у салі Будинку Інжинірських Товариств у середу вечером демонстрували першу електричну лямпу, що, мовляв, має таку силу як сонце.

Є це так звана лукова лямпа, що може витворити таку температуру, яка є на поверхні сонця.

Д-р Марден, що причинився до удосколення цеї лямпи, каже, що на поверхні сонця температура виносить 11,732 ступні Фаренґайта.

НІМЕЦЬКО-ШВАЙЦАРСЬКА ПАШПОРТОВА ВІЙНА.

Німецький уряд має незабаром видати розпорядок, на основі якого німецькі громадяни платитимуть за пашпорти до Швайцарії по 1,000 нім. марок, так, як тепер платять стільки за пашпорти до Австрії. Цей розпорядок мають видати у звязку з загостренням останніми днями німецько-швайцарських взаємин.

ШОТЛЯНДСЬКИЙ ЛЯНДРУ ПОВИС НА ШИБЕНИЦІ.

У шотлянському містечку Селькірк повис на шибениці 43-літній Ґільберт Сандей, шотляндський Ляндру, який убив чотири жінки. Злочинець не хотів сповідатися, кажучи, що „і так піде до пекла". Перед смертю цілу ніч запивався. Під шибеницею заявив прокураторові: „Я вбив — як ви кажете — чотири, а може навіть і більше жінок. Зрештою, що буду вам оповідати. Сушіть собі голову самі, може тоді пізнаєте мій учинок".

ОБОВЯЗАНА ТЕМА СОВЄТСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

„Літературная Ґазета" присвятила ціле число нарадам совєтських письменників у Мінську. В передовиці часопис підкреслює, що партія й уряд становлять тепер перед совєтською літературою нову тему: батьківщина. Совєтські письменники мають знайти спосіб, який злучив би принципи III. інтернаціоналу з поняттям „соціялістичної батьківщини", з потребою боронити „кожну пядь святої землі" і т. д. Тому червону армію як тему совєтської поезії на зїзді поставили на першому місці.

МУЖ ВИДАВ СВОЮ ЖІНКУ ПОЛІЦІЇ.

Розалія Сидор, жінка Михайла Сидора, власника пекарні в Стрию, закохалася в челядникові Василеві Дикуні. Темпераментна пекариха вкрала мужеві 1,200 злотих готівкою й разом з Дикунем втекла до Львова. Муж, догадуючись, де жінка, приїхав до Львова, відібрав жінці гроші, а її видав поліції, яка пекариху арештувала.

ТАЄМНИЧИЙ КРАДІЖ ЛІТАКІВ В ЕВРОПІ.

Останніми часами на летовищах Марсилії, Амстердаму, Будапешту та інших почали щезати військові та цивільні літаки. Де скривають злодії вкрадені літаки, покищо невідомо. Догадуються, що крадіж цих літаків є звязаний із шпигунською акцією. Шпигунам тяжче викрасти пляни нового типу літаків, тому й крадуть готові літаки. Недавно в Німеччині й Данії арештували були ґрупу шпигунів, яких підозрівають у крадіжі літаків. Але під цим оглядом не було проти них доказового матеріялу. Досі не віднайшли ні одного вкраденого літака.

ЗА МАЄТОК УБИВ БАТЬКА.

В Мостах Великих на тлі маєткового спору побив 65-літнього Сафата Кравчишина рідний син так тяжко, що побитий по кількох годинах помер. Убивника арештували.

ПОХОРОН ДАВИДЕНКА.

Похорон Йосифа Давиденка відбудеться з Свято-Миколаївського собору, 15 Іст 97-ма вулиця, в Ню Йорку, в пятницю, дня 27-го березня. Богослуження почнеться в 10-тій годині рано, а винос тіла в 12-тій вполудне.

Парохія дала даром землю на гріб на своїм цвинтарі.

„ПОЛЬСЬКЕ РАДІО" ІНФОРМУЄ.

В неділю, 16. лютого вечором, в циклю „Подорожуймо" з львівської висильні „Польського Радія" виголосив фейлетон п. н.: „На Гуцульщині" проф. Ян Болеслав Лівочинський.

Ось зміст цього фейлетону: „Хуцулі — хуцульниана — це архаїчне племя, що вдержалося з непамятних часів в лісистих Карпатах, на схід від Ґорґанів. Це племя ще й досі живе! Не належить воно до ніякого народу, а може бути, що є турецького, чи татарського, походження. Свідчить про це розхрістаний вигляд кожного „хуцула", хоч „хуцулкі" трохи кращі. Над цею справою ломлять собі голови фолькльористи та польські вчені. Що „хуцулі" трохи бісурмени, вказує те, що всі їздять на конях, навіть „хуцулкі", „по менску", а так їздять тільки турки!...

Мовою „хуцульщизни" це в найбільшій мірі „ойчисти єнзик польскі", та трохи й „рускі". Екзотика штанів білих на щодень, а червоних на неділю, (киптарів, вицивок, чересів, топірців і т. д. вказують, яке несамовите „то племе", що вспіло видати з себе хіба розбишаку Довбуша!

Цікаві обрядові звичаї „хуцулів". На увагу заслугує передусім похоронний зойк „хуцулуф", як несуть небіщика до „косцюлка".

„Хуцульскі" примітив — пасе на полонинах худобу, трембітає на трембітах, сплавлює панське та жидівське дерево і такий собою цікавий, що варто всім подорожувати і „варшавякам і львовякам", щоб ці чуда в „Малопольсце" оглянути.

Такі теревені плів п. Лівочинський у неділю терпеливим слухачам „Польського Радія".

ЗА 30 КГ. МУКИ РІК ВЯЗНИЦІ.

Іван і Домінік Дерені стали цими днями перед тернопільським судом, обвинувачені за напад на млин Павла Пуша в Ходачкові, повіт Тернопіль. Під погрозою побиття змусили вони Пуша видати їм 30 кг. муки. Івана Дереня засудив суд на рік вязниці, а Домініка Дереня на 6 місяців вязниці.

САМОГУБСТВО 72-ЛІТНЬОГО ЖИДА.

В готелю „Брістоль" у Білімстоку відібрав собі цими днями життя 72-літній жид, голова білостоцької жидівської громади. Причиною самогубства була туга за дружиною, що недавно померла.

ПРОГАНЯЮТЬ ЕКЗЕКУТОРІВ.

У Ростоках, Косівщина, гуцул Нагірняк прогнав екзекутора косівського скарбового уряду, Маркуса Розена, що прийшов йому забирати худобу, а Яновича, що асистував екзекуторові, сильно побив.

МІЖНАРОДНІЙ ТАНКОВИЙ КОНКУРС.

Міжнародній танковий конкурс у Берліні відбудеться з приводу Олімпійських Ігрищ між 15. і 30. липня ц. р. Усі держави, що беруть участь в Олімпіяді, можуть вислати на конкурс по 3 артистів, по 3 гуртки та по 3 балетні групи національних театрів. Танець артистів і танець парами триватиме 20 мінут, танець груп принайменше 15, а найдовше — 45 мінут. Конкурс відбудеться в театрі „Ам Горст-Весель-Пляц". Учасники конкурсу матимуть до диспозиції орхестру, зложену з 40 музикантів. Склад конкурсового суду буде міжнародній.

ЖАХЛИВА ПОЖЕЖА В ЦИРКУ.

В Хабаровську вибухла в ночі пожежа в цирку, який до пів години згорів цілковито. Вогонь знищив увесь маєток цирку, інвентар, 13 коней, три верблюди, одного оленя і три медведі. Втрати обчисляють на пів міліона рублів.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ ЗАЗДРІСТЬ.

В комісаріяті поліції французької місцевости Розендель, коло Дюнкерки, зголосився цими днями електромонтер Юрій Лепрет, заявляючи, що вбив свою дружину. В мешканні електромонтера знайшла поліція жінку, що мертва лежала на ліжку. Лице нещасної було змасакроване, а ціле тіло покрите синцями. Виявилося, що Лепрет удушив свою жінку, опісля змасакрував її лице ножицями та потоптав ногами. Лепрет, як зізнав, виконав цей жахливий вчинок під впливом заздрости, бо підозрівав жінку в тому, що вона його зраджує. По цім учинку вмив лице вбитої кольонською водою й цілу ніч просидів біля трупа. Рано заніс снідання своєму синові, вислав його до школи, а сам пішов на поліцію й признався до свого вчинку.

МАЛОЛІТНІЙ САМОВБИВНИК.

Мешканці Рійного (Долинщина), переходячи через ліс, завважили трупа 14-літнього Івана Огаря, учня 6 кл. нар. школи, що висів на паску на дереві. Виявилось, що Огар вже від наймолодших літ виявляв нехіть до життя. Маючи всього 5 літ, він намагався повіситись на клямці від дверей, але тоді врятувала його сестра. Цими днями він не хотів іти до школи, заявляючи, що неприготований. Опісля вибіг з хати й у лісі повісився.

КРІВАВИЙ ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД У КОПИЧИНЦЯХ.

Три замасковані бандити напали вночі на дім жидівського купця Мендля Фріша в Копичинцях. Фріша напасники ударили так сильно в голову, що він упав непритомний. Потім ввійшли вони до спальні, де до непритомности побили жінку Фріша і тоді заграбили в хаті 115 зл. Фріш торгував збіжжям. Напасники втекли.

ВОВКИ В БУКОВИНІ.

В Буковині появилися стада вовків, що нападають на людські оселі та заподівають людям великі шкоди.

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКА ВІЙНА, А НЕ УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ

БЕРЕЖАНИ (Галичина). — На розправі проти 12 українців, що відповідають перед польським судом за приналежність до ОУН, польський прокуратор заявив, що по розвалі Австрії вибухла в Галичині „українська революція" й поляки мусіли збройно цю „революцію" здавити. Потім зявилася, говорив прокуратор, Українска Військова Організація, заснована „групою українських старшин для продовження боротьби з Польщею".

Прокураторові відповідав адвокат д-р Михайло Західний у такий спосіб:

„На вступі своєї промови мушу з обовязку українця спростувати видвигнені паном прокуратором незгідні з історичною правдою тези. А саме: пан прокуратор казав, що в 1918 р., в листопаді, знялася в Східній Галичині „українська революція". Це не відповідає правді. Бо ніякої „української революції" на теренах, заселених українцями, не було. Це було творення української держави на підставі права самоозначення. Поляки не здавлювали української революції: це була польсько-українська війна. Що в цій війні перемогли поляки — це інша справа. Чому перемогли, про це говорять польські військові історики, зокрема ґенерал Кукель. Головна причина — це брак військового виряду, амуніції, та брак широких міжнародніх звязків.

„Все те, говорив адв. Західний, висвітлюю тільки тому, щоб не ширилося баламутство".

„КРАПЛЯ РОПИ ВАРТ КРАПЛІ КРОВИ".

ЛЬВІВ. — В повищий спосіб пише „Ц. Ґазета Гандльова" про нафтові терени в Східній Галичині. Заходи українців зберегти інтереси власників ґрунтів у щойно відкритих нових нафтових районах вважає частина польської преси „українською націоналістично-шовіністичною акцією".

ДО ЧОГО ЗМАГАВ Д-Р О. НАЗАРУК.

ЛЬВІВ. — Речник угодової ґрупи Василь Мудрий, голова Української Парляментарної Репрезентації, подає у „Ділі", чому д-р Осип Назарук, редактор „Нової Зорі", так накидується на Мудрого і соймову українську репрезентацію. Каже, що д-р Назарук використовував всі йому доступні особи і способи, щоб дістатися до польського сенату з титулу номінації президентом Польщі. Та це йому не вдалось. А що д-р Назарук є дуже мстивий, то, як проголощує Мудрий, його огорнула жадоба пімсти, що „позбавила його рівноваги і витрутила його нікчемну душу з нормальних рейок".

ЛЮДИ ВКАЗУЮТЬ НА ПАЛЕЦЬ БОЖИЙ.

ЗБАРАЖ (Галичина). — Від довшого часу влаштовують латинники напади на українську церкву в Старому Збаражі, бажаючи відібрати ту церкву і перемінити її на костел. Тепер знову задумали зробити новий напад, бо законно не годні видерти церкви з рук українців. Наступ на церкву призначили на день іменин президента Польщі, знаючи, що в той день буде в церкві тільки священик з дяком, а людей не буде. Та сталося таке:

Коли рано прийшов помічник головного провідника цього нападу до його хати, щоб обговорити подробиці нападу, головний провідник, що саме тоді голився, нагло змінився на лиці і впав трупом на долівку, порізавшись при тім жахливо бритвою. Його провідник пішов до костела в Збаражі, але теж нагло захорів і його привезли фірою до хати.

Люди кажуть, що це божа кара за святотатство, за зневаження українського богослуження та посягання по церкву, до якої поляки не мають найменшого права.

ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ В ІРЛЯНДІЇ.

ДОБЛИН. — Почато в останніх місяцях вербувати ірляндських хлопців до служби в анґлійській маринарці. Обвинувачували в тім вербунку адмірала Сомервила. Ірляндські терористи виконали на адмірала замах і його вбили револьверовим вистрілом, а біля його тіла залишили картку „Вербував для Анґлії. Це осторога для інших". На другій картці, яку залишили терористи в хаті вбитого ґенерала, було написане таке: „Британійський аґент вислав в останніх місяцях 52 хлопців до британійської маринарки. Вже не буде більше висилати".

ПРИПИСУЄ ВИНУ КОМУНІСТАМ.

ВАРШАВА (Польща). — Польський міністер справ внутрішніх, Рачкевич, відповідав у соймі на інтерпеляцію в справі крівавого страйку в Кракові. Він казав, що уряд зговорився був з представниками робітництва, які заявили, що стріляниму підчас робітничої демонстрації спричинили невідповідальні комуністичні елементи.

ПОГОЛОСКИ ПРО ДАНЦІҐ.

ЛОНДОН. — Говорять в дипльоматичних кругах про те, що Німеччина хоче відкупити Данціґ від Польщі за готівку. Знов інші розповідають про занепокоєння Польщі фактом, що Німеччина вербує данціґських німців до служби в німецькій армії.

ПОГОДИЛИСЯ.

ЛОНДОН. — Принаймні на протязі року буде між Анґлією і Злученими Державами згода щодо зброєння на морі. Обидві держави мають у тій справі рівні права. Тільки не знати, що станеться по році. Заповідають, що таки зачнуться перегони в зброєнню, а доведе до цього зброєння інших держав. Спинить це хіба фінансове банкротство.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Ред. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві
В Канаді належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МАТЕРІ! ЧИ ВИ В СОЮЗІ?

Хто приглядається до нашого громадського життя, цей мусить признати, що наші тут роджені дівчата беруть у тім житті численнішу й активнішу участь, ніж тут роджені наші хлопці. Це можна пояснити собі на ріжні лади, але все це не змінить дійсного стану. Бо так воно є. Де родичі хоч трохи подбали про національне виховання, де мати вложила трохи правдивого серця і правдивих патріотичних почувань у душу своєї доні, там, як бачимо, воно й залишилося.

Беручи це під увагу, ми повинніб мати велике число молодих дівчат і в У. Н. Союзі. Під тим розуміємо, що повинні ми їх мати принаймні втроє більше, ніж маємо. Ось на ту обставину звертає увагу і цей допис з Шікаґо, що то його вчора подано в „Свободі". В нім ствердженo, що молоді наші дівчата, якщо вони притягнені до У. Н. Союза, радо працюють у відділах і стараються про добро відділів і У. Н. Союза. Там теж звернено увагу, що не є слушні нарікання старшого покоління на молодь, бо коли та молодь не є тою, якою ми її бажалиб бачити, то це в першу чергу — вина старших. Бо як має доня приступати до У. Н. Союза, коли мама не є в Союзі? Як має доня розуміти його вартість і значіння, коли мама, що жиє може вже й 30 років в Америці, не годна й досі розуміти, що й вона повинна бути в рядах У. Н. Союза?

Тому саме дозволимо собі звернутися ще зокрема до наших українських матерей в Америці. В першу чергу звертаємося до тих матерей, що вже освідомлені, що розуміють, яку велику ролю відограє жінка в суспільному житті як мати, як та, що перша вщіплює в молоде покоління певний світогляд. Памятаймо одно: найкращі слова не поможуть, коли нема живого прикладу. Любов до свого, до рідного, до України пізнати по любові своїх орґанізацій, особливо таких, які репрезентують націю, її духа, її силу. А саме з такою любовю мусить відноситись українська мати в Америці й до У. Н. Союза. Бо в ту нашу орґанізацію вложило свою пайку й ідейне українське жіноцтво в Америці. А коли є матері, що, оставшися вдовами і живучи в злиднях, придержують і по кількоро своїх дітей при Союзі, то чомуж інші матері не можуть вписати до Союза хоч по одній своїй доні, щоб та доня навчилася замолоду шанувати і любити своє, а потім піддержувати в Америці українське життя, себто все те, що є дороге нашим теперішнім матерям?

Та щоб доня могла брати з кого добрий приклад, треба бути в У. Н. Союзі в першу чергу — самій українській матері. Ми дуже булиб тепер раді почути, як та українська мати відозветься на цей наш голос.

СВЯТО СОБОРНОСТИ

(Надіслане з Відня).

Січневі роковини!

Воно може важно згадати притім, що січень з погляду на пропамятні дати, звязані з ним в історії українського народу, це не тільки місяць проголошення суверенности України та злуки східніх і західніх українських земель, проголошення, якого память святкуємо саме в січні як **Свято Соборности.** Бо коли ми поглянемо кілька століть поза нас, то в р. 1649 бачимо з початком січня таку пресвітлу хвилю в життю українського народу, **як триюмфальний вїзд** Богдана Хмельницького до Киева, вїзд, якого день наш славний історик **Вячеслав Липинський** називає „найславнішим днем в життю української нації, як день народин нового життя, волі і заповіту незалежности" **(„З минулого України",** стор. 391). Тоді то зложив у нас нарід славну пісню:

Гей, не дивуйте, добрії люди,
Що на Вкраїні повстало!...

нехай, що вже пять років пізнійше, в другій половині січня 1654 р. довершилась у Переяславі подія, якої преважні наслідки тяжіли на нас століттями, мов та пекельна торба Марка Проклятого: **Переяславський договір** Хмельницького з Москвою... А знову в тойсам час у січні та тринацять років пізніше, в 1667 р., став у селі **Андрусові,** смоленської губ., між Польщею і Москвою „мир", силою якого правобічну Україну „приділено" до Польщі, а лівобічну з Києвом до Москви. Як отже бачимо, вже і в давнішому минулому в нас є в січні події пропамятного значіння для народу — щоб згадати лиш ті, що їх тут я навів. І тимто воно вказане для кожного з нас і в день Січневого Свята повертати думкою у славне й велико-геройське минуле України, зясовувати собі хід історичних подій в ньому, і, навязуючи їх до подій останнього часу, **вчитись розуміти й любити рідну історію тай вчитись з неї того, чого треба нам навчитись необхідно для нашої теперішньої боротьби за Україну та її майбутнє.** Як співав колись Шевченко в думі до Основяненка:

Утни, батьку, щоб не хотя
На ввесь світ почули:

**Що діялось в Україні,
Защо погибала,
Защо слава козацькая
На всім світі стала!**

Бо це й перша й найважніша ціль усіх національних свят у нас — поглиблювати в кожному національну свідомість тай скріплювати охоту працювати й жертвувати для рідної справи.

Отак наша українська кольонія у Відні відсвяткувала цього року Січневі роковини в суботу, дня 22 лютого, в домівці тутешнього Українського Клюбу при Банкґассе.

Відсвяткувала вона їх заходами академічного Товариства „Січ", яке, як і за ввесь час свого дотеперішнього, вже більш, ніж 60-літнього існування, стоїть несхитно на сторожі ідеалів нації! — в честь 17-тих роковин проголошення соборности українських земель, Святочною Академією, що відбулась увечері згаданого дня у святочно прибраних салях Клюбу.

Оце ось на головній стіні подіюма красувався зроблений зі смерекових віток напис **„Нація понад усе"** і таксамо дата свята. Воно почалось таки відразу головним рефератом, розробленим і виголошеним **студ. мед. В. Яндою,** одним з наших найбільш діяльних та ідейних студентів у Відні. Правда— годилось воно, щоб вечір почався був святочною промовою, яка й відкрилаб свято. Та щож — коли в нас у Відні вже так, що ті старші громадяни, які з огляду на своє становище і хист промовляти, повинніб за кожен раз виступати з промовою, не дуже то спішаться братись за таке — хоч цеж їх простий громадянський обовязок!

І так той молодий студент лишився в цім випадку як одинокий промовець, за що й тимбільше признання належиться йому. Але якщо багато може сила доброї промови, про це наша громада мала ще одну нагоду переконатися таки зараз, на другий день, у неділю, коли то в салях Українського Клюбу відбулися сходини тутешньої „Рідної Школи" у справі її приєднання до німецької орґанізації **„Католішер Шульферайн",** іменем якої промовляв німець, **ґен. Гусарек.** Говорив він у справі, про яку далосяб ще багато сказати, і яка далеко не така самозрозуміла, як ось культ наших, освячених традицією національних свят. Та проте, якже захопив нас усіх той красномовний німець своєю блискучою промовою, і то не тільки там, де він з таким сердечним теплом говорив про долю України та її малих діток на чужині! Як майстерно, з хистом справжнього ретора, вмів він грати на наших найсвятіших почуваннях. І як, здавалось, без труду, та проте всеціло й совершенно, панував він за ввесь час своєї промови над нами, кожним словом, кожним поглядом, кожним рухом — справжній провідник, справжній переможець неохочої і тяжкої маси! Але ми уявімо тепер, якою підоймою сталоб це для нашої еміґрації в усіх осередках скитальщини, колиб скрізь тут вона мала таких промовців і провідників, як ось ґен. Гусарек в рамах своєї орґанізації! А то доводиться нам нераз і не два повторити за поетом наболілі слова:

Нехай Німець скаже...

Отже, як сказано, промовець свята, п. Янда, виголосив реферат дуже добре оброблений і таксамо добре виголошений — тільки тут і там можe здалося би було трохи більше вогню і стихійного пориву у словах. Щодо реферату, то мав він свою синтетичну лінію, яка найважніші переломові події в історії України в напрямі здійснення ідеї соборности вязала в одну, траґічними етапами позначену цілість. Торкнулась, починаючи від перших століть української держави, всіх віків аж ген до кріваних змагань нашої доби та підкреслювала скрізь вершини визвольних поривів. А факти й обставини, з глибин яких видвигається чин 22 січня 1919 р., зясував промовець стількиж з подивом для нечуваного геройства народу, якого одним епохальним знаменем це — **Крути,** що й зі знанням справи та з тактовним і здержаним підкресленням помилок нашого тодішнього проводу, яких, на жаль, замовчати ніяк не дасться... В цілости реферат п. Янди був зразковим популярним словом про значіння свята, і рясний, довго невмовкаючий аплявз був йому добре залуженою нагородою за його щирий та ідейний труд для програми свята.

З дальших точок програми згадаю ще два мішані хори під орудою А. Гнатишина, а саме **Леонтовича** „Козака несуть" та **Недільського** „Засяло сонце", відспівані під дбайливим проводом нашого талановитого дириґента з великим чуттям та зразково з вокального боку, а далі деклямацію пані **Наталки Ґросової,** яка цим разом рецитувала **„Олесеве** „Яка краса, відродження країни". Треба сказати, що та деклямація у виконанню такої артистки, як пані Ґросова, випала захоплюючо. Всі ті прикмети деклямаційного хисту нашої рецитаторки, про які я у „Свободі" писав уже нераз, а саме її мягкий, особливо до деклямації ліричних творів підхожий голосовий орґан, її чітко виразна і повна стриманого патосу дикція, в якій є щось із невидимої сльози, а яка проте потрафить і захопити своєю силою, все те проступило в деклямації пані Ґросової ще раз з усією фінезією і було для публики справжньою насолодою.

Накінець зібрана публика ухвалила з приводу варшавського процесу проти 12 українців та їх засуду низку відповідних резолюцій.

А закінчилося свято відспіванням обох національних гимнів, після чого салі Клюбу гомоніли ще довго дружньою, оживленою гутіркою зібраних гостей,

Слава Україні!
Нація понад усе!

Д-р Остап Грицай.

НА ВЛАСНОМУ ХРЕБТІ

Багато галасу викликали в останніх часах події в соціял-демократичній партії Підкарпаття. Багато галасу в нашій пресі і в чеській, ба навіть за кордоном.

В соц.-дем. партії непорозуміння, часть членів викинули, часть сама виступила, частину знов викидають, розвязуючи орґанізації тієї партії. Розвязано вже 92 орґанізації, в яких українці мали більшість. Ми не входимо в справи осіб, а хочемо вказати на те, що тут найбільш характеристичне.

Найперше означім, що це є соц.-дем. партія? Колись ця партія відігравала в Европі важну ролю, борючися за права робітників страйками, голодівкою, крівавими боями. Сьогодні соц.-дем. партія на Підкарпаттю це не та давня партія; сьогодні **це партія урядовців,** які як члени партії дістають ще побічні платні заняття; це **партія багатих адвокатів, судових радників, професорів, директорів, що мають винниці; власні доми з комфортом уладжені** та інші маєтки.

Принимання до партії? Коли міністер шкільництва був соц.-демократом — до соц.-дем. партії вписувалися вчителі й професори, які хотіли авансувати... Колиж міністер судівництва був з тієї партії — вписувалися до неї правники... Що більше, навіть публично взивано: — коли, вчителі, хочете, щоб ми за вас інтервенювали, вписуйтеся до нашої партії, членська виказка тільки 10 корон...! Це був чистий рахунок. І треба признати, що партія старалася про своїх членів, виробляла їм місця, боронила їх, коли попали задля яких там прогріхів в біду. Коротко — це була обопільна вигода: члени мали оборону і не один красне місце, а партія членів.

Не тільки одна соц.-дем. партія так улаштовувалася на Підкарпаттю. Цю систему завели й інші партії, але соц.-дем. партія була і є в гіршому положенні. Вершки партії дбали про добрі місця та здобуття синекур, а на низах наняті і платні аґітатори виголошували палкі промови проти — буржуїв, проти капіталізму, закликаючи селянство, щоб вело бій на цілій лінії, аж здобуде ідеал — диктатуру пролетаріяту, якої однак — мимоходом кажучи — ні судові радники, ні багаті адвокати, ні професори собі не бажали...

Одного дня вибух конфлікт, почалася війна. Її причини? Ріжні причини знайдете в статтях, що обговорюють цей конфлікт. Та найголовніша та, що сама ідея соціялізму в такій формі, яка тепер існує в Европі, скрахувала, а в його партіях іде розклад. Члени здебільша вступають до партій **не з переконання,** а тільки тому, щоб поправити свою екзистенцію. **Їх трактують як слуг, пахолків, що дістають місце і мають сидіти тихо й мовчати, мовчати і ще раз мовчати.** А звісно: „хто платить — той наказує!".

Це не тільки соц.-дем. партія має таких членів, але й інші партії в нас, які жиють тільки тим, що своїм членам дають тільки місця, боронять їх. Коли і в інших партіях стане тісно на місця — зачнуть слуг викидати.

Хто важився виступити проти таких „порядків" — той попав в неласку. В одного відбулася зараз ревізія, другий попав у конкурс, третьому інакше треба дошкулити, а коли вже годі дошкулити одиниці, то дошкулім цілій громаді. В цій боротьбі дуже й дуже не перебирають у засобах, бувші голови товариств прискаржують і денунціюють товариства, в яких були головами, й валять те, що присягали колись будувати. Відомо — за службі в чужих.

На Підкарпаттю люди не читають ніякої поважної ні політичної, ні економічної літератури: всі вчаться політики на своїх хребтах, поволі, тяжко, але за це основно. Важні речі творяться в душах, в тиші. І щось діється в душах, це щось ще не прибрало форми, ще не цілком свідоме, але воно вже родиться поволі, в тиші. Великі речі, завжди творяться поволі. Ті речі, що в упадку — галасують і кричать.

Нашим гарячим бажанням, щоб якнайскорше людей викинено із соц.-дем. партії, наука політики на власному хребті — добра річ. — (Ужгородське „Українське Слово").

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина друга.

— 34 —

— Трррру, карий! — хватає його за полу Тулайдан. Не спіши, ще встигнеш. Розенкранц почав різко і пронизливо верещати. Тулайданів кулак піднявся догори й кілька разів упав на щось тверде. Раз, раз, раз! Хлопці швидко вибігають надвір, десь скавічать жінки.

Я вибіг також. Був так утомлений, що не зовсім віддавав собі справу, що коїться. В ту мить чути глухий постріл і по хвилині в цілому будинку згасло світло. З темноти виринула Тулайданова постать.

— Що? Що? — кинулися всі до нього.

— Нічого. Ходім. Здається підстрілив. — Трохи нервово проговорив він і видко побіг вперед.

Витворився особливий настрій. Нічого говорити. Місток під ногами вгинається і рипить. Під ним реве й пінить повна Тиса, а небо залите чорнилом.

Ось і будинок Бабчинського. Високий, розлогий, у вікнах ніодного світла. Йдем до нього з острахом. Чуємо, що не вартаб іти, щось не пускає, але кожний соромиться свого чуття й уперто йде вперед. Довгий знайомий частокіл. І тут, думаєш, частокіл. На стовбику настромлено якусь непотрібну бляшанку. Бемц! Котрийсь вдарив по ній прикладом і наробив галасу.

— Який там чорт!... — сердиться Тулайдан.

На подвірю зустрів нас лютий псюра. Скрізь темно, лише здається в кухні світиться. Трах-трах-трах! Відчиняй! Там попадя, син Бабчинського і служниця. Несподіванка. Робляться великі очі. — Слава Ісусу Христу! Шукаємо пана превелебного. Дуже потрібно.

— Пан превелебний у покої й не мають тепер часу.

— Таак? Але ми все таки хотілиб їх бачити.

— Кажемо вам, що не мають часу.

— Ми дуже перепрошуємо паню добродійку, але в такім разі змушені самі викликати пана превелебного. Мусимо потурбувати.

В ту мить велика, тяжка постать Бабчинського являється у дверях кухні.

— Що ви, леґіні, тут хочете? — спокійний запит. Леґіні познімали кресані. Та, пане превелебний... властивож... Тут у Стебнику, як зачули, умірає мадярський вояк. Захищаючи вашу батьківщину, він здається дістав кулю в легені й тепер уміраe. Кажуть, що ви, превелебний, відмовляєтеся його висповідати.

— Алеж ні!.. Алеж ні!... Алеж прошу вас... Хто вам таке сказав? Я зараз, ось тільки приїде підвода. Вони не можуть мені дати підводи. Не можу також і йти. А яке вам до цього, мої милі, діло? Хто вас сюди післав? Цеж, здається, скоріше моя, ніж ваша справа.

— Eeee, пане превелебний! Що там таке питати. Та й підводу ту ніколи чекати, — піднявши голос, каже Тулайдан і насадив кресаню. Ми спішимо. Там вмірає вояк. Підсядьте ліпше, превелебний! — і подає Бабчинському стільця. Зирк, зирк! Що сталося? Навіжені? Біліє, червоніє, знов біліє. Син виступив було вперед. Ми всі стоїмо й чекаємо. Чого той хоче.

— Не хвилюйтеся! Прошу не хвилюватися. — Звернувся до нас: — хлопці! посадіть пана превелебного й допоможіть йому роззутися. А ви, паничу, і ви, пані добродійко, не хвилюйтеся. Панові превелебному нічого не станеться. Вони лиш підуть і висповідають вмираючого.

Два дужі козарлюги не чекали на дозвіл. Вони посадили Бабчинського, роззули. Забіліли ніжки, затремтіли ручки.

— Ну от вам тепер і підводи не треба. Буде зовсім легенько. Підемо.

Бабчинський стояв. — Ах, лиши, Тулайдане! — сказав котрийсь.

— Ходім! — різко викрикнув Тулайдан і очі його налилися червоним. Раз, два! Марш! — скомандував по-мадярськи.

Ні, ні. Це вже не жарти. Це зовсім не жарти. Бабчинський підводиться та й іде. Йде до дверей, надвір. Ось і вулиця. — Бігом! — скомандував Тулайдан і ми всі пострибали берегом Тиси в нічну пітьму.

3.

А з другого боку за Тисою коло почти чути рейвах, крики, мигають вогники. Миж біжимо, квапимося до вмираючого. Ми не звертаємо на ніщо уваги. Думка працює сильно, але ніби одурманена чадом. Все одно було пізно. Ранений вояк помер без сповіди.

Пускаємо самого Бабчинського й вертаємося до села. По дорозі натрапили на хату одного з учасників славетнього нашого ґурту. — Зайдемо, хлопці? Відпочинемо!

— Зайдемо! і зайшли. Посідали на лаві колом. Десь взялися моторні дівчата, горщик кислого молока. Дуже гарненька донька господаря, Василинка.

— Ех, і донька! Певно неньова й мамчина! — шкирить Тулайдан зуби.

— Саме відгадав. Гейби пальцем в небо попав, — заливається Василинка. Тулайдан тягне молоко. — Пийте, козаки. Чули це слово?

Зареготали. Але в ту мить зненацька брязнули всі таxлі вікон і посипалися на долівку. На їх місце втикнулося до середини з тузин крісових цівок. Одночасно відчинилися двері і на порозі стало три цибатих мадяри.

— Руки вгору! Іменем закона ви арештовані! Тра-та-та! — Цівки крісів настовбурчилися просто на нас.

Чотирнацять рук піднялося вгору. До хати увійшли ще кілька і гарненько підібрали нашу зброю. Я нічого не мав, то і не було чого підбирати.

— Є тут Цокан? — запитали одразу наші добродії. Прийшлося відгукнутися. Виступили два і зправа й ліва відчув дбайливу охорону.

По короткому часі ми опинилися в темному, як могила, льоху під сільською хатою. Темнота, що зпочатку не могли навіть знати, хто з нас тут є. Почали перегукуватись. Василь? — Чого? — Є тут? — Та чуєш же! — Дмитре? — Та є, є, не бійся. А де Тулайдан? — У..., — скверномовить той. Нас видно думають просто живцем до чорта післати.

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17 ДО 21 ЛЮТОГО 1936 РОКУ В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

2)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ Д. ГАЛИЧИНА.

Як я уже згадав на початку свого звіту, на минулім річнім засіданні головного уряду ухвалено уділювати окремі нагороди за приєднування нових членів. Тимсамим праця для У. Н. Союза була відповідно винагороджувана на протязі 1935 року. Маючи це на увазі, можна було сподіватися, що в тому році відділи викажуть в організуванні нових членів кращі успіхи ніж у попередніх роках. Та так не було. Це бачимо наприклад на тих 155 відділах, які не придбали ані по одному членові. Чомуж це так? Здавалосяб, що в теперішніх часах безробіття і кризи трудно припустити, щоб хтось не хотів заробити собі три або чотири доляри за приєднання одного члена! Та тут власне ми відкриваємо головне наше недомагання. Бо для осягнення успіху замало є хотіти та опирати те хотіння на самім побажанні. Щоб осягнути успіх, те хотіння треба перемінити в діло. А до цього потрібно вже праці, й то праці витревалої, впертої та послідовної. Бо що з того, що ми хотілиб звербувати нового члена й дістати за нього нагороду, коли ми не беремося до праці тому, що або не віримо в свої власні сили, що зможемо дістати цього члена, або, коли навіть заберемось до роботи, то скоро знеохочуємося, якщо відразу не дістанемо цього члена. А в теперішних часах не є легко діставати нових членів. Праця над організуванням нових членів, щоби бути успішною, вимагає докладного знання цього бизнесу, вимагає часу й витревалости. А найважніще: вона потребує людей, які постійно булиб їй віддані. А таких робітників у нас нема. Бо навіть ті урядники й організатори, які щиро працюють для У. Н. Союза й приєднують нових членів, не виконують цеї праці постійно. Вони звичайно мають якесь інше заняття, а тимсамим можуть присвятити тільки частину свого часу для такої роботи, як організування нових членів. Тому я вважаю конечним порушити знов ту справу, яку я вже підносив на минулих річних засіданнях, а саме, що принаймні по більших місцевостях У. Н. Союз повинен мати таких людей, які займалисяб виключно організуванням членів. Нам треба поступати так, як поступають асекураційні підприємства та всі більші запомогові організації. В Америці є тепер 250,000 агентів, що працюють для ріжних асекураційних компаній. Вони розкинені по всіх закутинах краю і своєю працею досягають майже кожну людину. А що маємо ми протиставити цій чверть міліоновій армії агентів?

Рух щодо числа відділів.

Загальне число відділів на протязі 1935 року збільшилося на 4 відділи. Бо з початком року було 372, а з кінцем 376 відділів. На протязі року зорганізовано 8 нових відділів, а саме: тов. Чорноморська Січ, від. 14 в Нюарку, Н. Дж.; тов. Добра Воля, від. 22 в Шікаго, Ілл.; тов. Січ, від. 54 у Валінгфорд, Конн.; тов. Нова Зоря, від. 88 в Порт Джервіс, Н. Й., тов. ім. Івана Франка, від. 180 в Акрон, О.; тов. ім. гетьмана Івана Мазепи, від. 183 в Дітройт, Міш.; тов. ім. Юрія Вашингтона, від. 199 в Амгерст, Масс., і тов. Згода, від. 272 в Мейпелвуд, Н. Дж.

З тих 8 відділів, у трох відділах, а саме 22, 180 і 183, є зорганізована тільки сама молодь, а в остальних відділах є молодь і старші члени.

На протязі 1935 року перевели злуку отсі відділи: 291 і 158 у Бруклин, Н. Й., злучилися в один відділ: ч. 158; відділи 391 і 200 в Озон Парк, Н. Й., злучилися в один відділ: ч. 200; відділи 226 і 135 в Смок Рон, Па., злучилися в один відділ: ч. 135; відділи 54 і 170 в Джерзі Ситі, Н. Дж., злучилися в один відділ: ч. 170; віділи 171 і 52 в Голійок, Масс.; злучилися в один відділ: ч. 52. Таксамо на протязі цього року принято наново від. 35, що був суспендований минулого року за неплачення вкладок до каси У. Н. Союза в часі, приписаному статутом організації.

Місячні звіти, протоколи, листування, поїздки в організаційних справах.

Зараз по річнім засіданні головного уряду У. Н. Союза в лютім 1935 року я виготовив та проголосив в окремих виданнях „Свободи" протокол з цього засідання. Крім того, на сторінках „Свободи" був проголошений рух членів за кожний місяць, а далі протоколи з засідань головного екзекутивного комітету з 1 квітня, 12 червня, 21 вересня, 4 листопада і 20 грудня. Також виготовляв я та висилав до урядників відділів, або проголошував у часописі ріжні заклики, відозви й обіжники в справі організування нових членів, виміни грамот, виплати нагород і т. п. А вже таки найбільше мого часу забирало листування з відділами в ріжних організаційних справах.

Як у попередніх роках, так і цього року їздив я до ріжних місцевостей та виголошував реферати з приводу ювилейних свят поодиноких відділів, чи з нагоди організаційних зборів. І так був я приявний на ювилею від. 66 в Ню Йорку, Н. Й., 2 березня; на зборах урядників усіх відділів Філядельфії й околиці 31 березня; на зборах від. 286 в справі реформи 12 травня; на зборах відділів 170 і 54 в Джерзі Сити в справі злуки, 28 травня; на ювилею від. 206 у Вунсокет, Р. Ай., 30 травня; на ювилею від. 282 в Сиракюз, Н. Й., 23 червня; на ювилею від. 112 в Клівленд, О., 29 вересня; ввечір того самого дня на організаційних зборах відділів 295 і 180 в Акрон, О., а наступного дня на організаційних зборах усіх відділів з Клівленду; на ювилею від. 21 в Бінгемптон, Н. Й., 15 грудня.

На протязі року приходилось мені виступати також з промовами з нагоди національних свят по ріжних місцевостях.

На закінчення свого звіту згадаю ще про тих усіх відділових урядників, що стоять на своїх стійках у поодиноких відділах, провадять ті відділи та своєю співпрацею з головною канцелярією уможливлюють функціонування всього організаційного апарату У. Н. Союза. І з нагоди отсього річного засідання я складаю їм дяку за те, що вони й на протязі цього року докладали своїх сил та старань для повної, гармонійної й тісної співпраці.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА Р. СЛОБОДЯНА.

Вп. головні урядники У. Н. Союза!

Згідно з директивою минулих річних зборів я зладив і видрукував табелі доходів і розходів. Всі позиції є друковані по англійськи, бо деякі стейти домагаються присилки собі часопису, в котрім такий звіт буде проголошений.

Також згідно з домаганням асекураційних департаментів стейтів зладжено один спільний звіт старших членів і Молодечого Департаменту.

Дальше, на домагання всіх департаментів стейтів влучено фонд резервовий до фонду посмертного.

Крім табель друкованих, котрі будуть проголошені в органі, я зладив фотографічні знимки отсих табель: морґеджі, бонди і реальности. Друковання і проголошення тих табель забрало би багато праці в друкарні, а далі цілі сторінки в органі. Тому всі ці звіти є видані тільки для головного уряду. Тому, що всі табелі є друковані англійською мовою, буду старатись вияснити кожду позицію по українськи.

В своїм звіті не буду подавати тих зіставлень, які будуть обняті звітом головної контрольної комісії, або вже подані головним предсідником. Зайвим було би подавати подробиці поодиноких приходів і розходів, бо всі ті позиції були проголошені в місячних фінансових звітах. Тому отсим приступаю до вияснень цих табель і зіставлень, які є в руках головних урядників, з додатком таких завваг, які покажуться конечними для повного зрозуміння цілого звіту.

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, 1935.

	Mortuary and Reserve Fund	Disability F'd	Nat'l Fund	Orphans Fund	Expense Fund	Totals
Balance from Previous Year	**$3,080,850.29**	**$72,634.09**	**$5,111.93**	**$210,226.97**	**$379,028.32**	**$3,747,851.60**
Income from January 1, 1935 to December 31, 1935.						
Membership Fees actually received			4,739.00			4,739.00
Assessments or premiums during first 12 months of membership of which all or an extra percentage is used for expense	284,324.17				160,760.98	445,085.15
All other assessments or permiums	47,960.94	18,956.00			27,472.98	94,389.92
Total received from members	332,285.11	18,956.00	4,739.00		188,233.96	544,214.07
Gross interest on mortgage loans less $140.88 accrued interest on mortgage acquired during the year	50,060.22	2,198.78		4,232.88	2,295.58	58,787.46
Gross interest on bonds less $1,870.41 accrued interest on bonds acquired during the year	31,792.70	509.36		1,877.55	1,127.22	35,306.83
Gross interest on deposits in trust companies and banks	2,295.70	409.05		152.58	1,666.61	4,523.94
Gross rents from society's property, including $1,000.00 for society's occupancy of its own buildings	34,947.45			2,032.32	7,996.91	44,976.68
Sale of lodge supplies					24.24	24.24
Interest from loans on certificates	15,724.00					15,724.00
Orphans Fund				7,841.82		7,841.82
Gross profit on sale of Real Estate	4,128.07					4,128.07
Gross profit on sale or maturity of bonds	7,614.42					7,614.42
Total Income	**$ 478,847.67**	**$22,073.19**	**$4,739.00**	**$ 16,137.15**	**$201,344.52**	**$ 723,141.53**
Amounts carried forward	**$3,559,697.96**	**$94,707.28**	**$9,850.93**	**$226,364.12**	**$580,372.84**	**$4,470,993.13**

Пояснення до табелі доходів.

Загальний маєток з перенесення 1934 року був	$3,747,851.60
З місячних вкладок від членів вплинуло	544,214.07

В повищій сумі є влучені вкладки в квоті $1,051.09, котрих орґанізація не отримала, бо члени були звільнені на підставі признаної дивіденди в клясах: Олд ейдж, Твенти пеймент і Ендавмент.

Дальше йдуть проценти від морґеджів		58,787.46
Проценти від бондів		35,306.83
Проценти з банків		4,523.94
Чинші з перебраних домів старших членів	$29,049.78	
Чинші з перебраних домів Молодечого Департаменту	4,006.08	
Вплачено до посмертного фонду 4% від інвестиції на власнім домі У. Н. Союза	4,800.00	
Чинш від „Свободи“ на покриття інвестиції і податків від власного дому титулом чиншу	7,120.82	44,976.68
З продажу ювилейних відзнак		24.24
Процент від позичок членам на грамоти нових родів обезпечення		15,724.00
Сиріцький фонд		7,841.82
Заробок на продажі реальности		4,128.07
Заробок на бондах		7,614.42
Разом прихід за 1935 рік		$ 723,141.53
До переносу		$4,470,993.13

До табелі приходів слід зазначити, що з місячних вкладок вплинуло до орґанізації понад пів міліона долярів. Це легко сказати і видрукувати, але застановімся, скільки то праці доложили відділові урядники, а передовсім відділові секретарі, щоб зібрати цю суму та відіслати її до головної канцелярії. Підношу це тому, бо по декотрих відділах між членами є негодування, що ось, мовляв, секретар має „комісове". Були в кількох відділах випадки, що члени переводили ухвали, щоб забрати або ділитись цею нагородою, яка в цілости правно належиться секретарям відділів. Для вияснення додам, що справу нагороди вирішила головна конвенція в Рачестер, Н. Й., при нагоді впровадження до орґанізації нових родів обезпечення. Рішено платити секретарям за перший рік 25%, а по році так довго, як член платить, два і пів проценту. Виплатою нагороди ми мали на меті створити постійних досвідчених діловодів, котрі моглиб дістати хоч скромну нагороду за свою працю та набрати більше охоти до вербування нових членів.

Нагорода секретарям буде постійно зменшуватись, бо виміна грамот вже викінчена. Щоб можна дальше винагороджувати секретарів, треба, щоб вони дістали нових членів, „новий-бизнес".

При колектуванню відсотків від морґеджів маємо і цього року багато нарікань від людей, котрі мають морґеджі на своїх реальностях. Власники реальностей домагаються обнижки відсотків від морґеджів, покликаючися на банки, що ось банки знижують відсотки, а У. Н. Союз дальше жадає від інвестицій 6%. Я старався вияснити, що давніше банки платили відсотки від чекового конта 2%, а від щадничого конта від 4% до 5%. Тепер від чекового конта банки не платять ніяких відсотків, а від щадничих вкладок знизили відсотки до половини, і це дає банкам змогу такі відсотки на морґеджових інвестиціях обнизити. Обнижку відсотків дають банки тільки на більше загрожені морґеджові інвестиції. Порушую цю справу тому, бо в тій справі до мене найбільше люди вдаються і оскаржують мене, що тільки я є на перешкоді обниженню відсотків.

Зниження процентів банками ми також відчуваємо, бо наша готівка в банках є така висока (або і вища), як була давніше, а за це з банків відсотки за цілий рік виносили лише $4,523.94. В роках 1929—1932 процент з банків виносив пересічно понад $12,000 річно.

Найбільшою позицією в доходах по морґеджах є чинші від реальностей. Згідно з директивою річних зборів ми зачали перебирати реальности, одні на повну власність, а другі для контролі чиншів. Мені прийшлося завести ще один відділ праці, а то окреме книговодство з реальностей. Збиранням чиншу займається нанята помічна сила, котра збирає чинші і депонує в двох банках, а депозитові картки одні віддає до банку, а дуплікати до головної канцелярії. Всі виплати робить головна канцелярія, зглядно я самий, а чеки підписують нас два. У вирішенню ріжних направ і праць рішає екзекутивний комітет, а догляд над викінченням має предсідник з нанятим чоловіком.

На всіх реальностях, котрі є під нашою контролею, ми старалися знизити податки, що нам частинно вдалося.

Одну реальність під числом 600 ул. Берґенлайн, Вест Ню Йорк, Н. Дж., продано. Крім чистого зарібку $4,128.07, орґанізація дістала залеглий процент $2,152.08 і чиншу $1,725.52, разом $8,005.67. Орґанізація отримала теж зворот заплачених податків, кошти правні і кошти направ і праць.

В 1935-тім році продано частину бондів, на яких орґанізація заробила $7,614.42.

	Mortuary and Reserve Fund	Disability F'd	Nat'l Fund	Orphans Fund	Expense Fund	Totals
Amount brought forward	**$3,559,697.96**	**$94,707.28**	**$9,850.93**	**$226,364.12**	**$580,372.84**	**$4,470,993.13**
Disbursements from January 1, 1935 to December 31, 1935.						
Death claims	142,280.00					142,280.00
Permanent disability claims		17,742.38				17,742.38
Waived payment	853.43	24.80	6.20		166.66	1,051.09
National Fund			4,141.10			4,141.10
Orphans Fund				20,711.93		20,711.93
Cash Surrender	23,446.38					23,446.38
Equities transfered to Adult Class	6,860.00					6,860.00
Total benefits paid	173,439.81	17,767.18	4,147.30	20,711.93	166.66	216,232.88
Commissions and fees paid to deputies and organizers					45,819.56	45,819.56
Salaries of officers and trustees, No. 3					8,201.00	8,201.00
Salaries of office employees, No 10					5,850.50	5,850.50
Salaries and fees paid to Supreme Medical Examiners					150.00	150.00
Salaries and fees paid to Subordinate Medical Examiners					1,451.75	1,451.75
Traveling and other expenses of officers, trustees and committees					1,582.16	1,582.16
Insurance Department fees					965.71	965.71
Rent for society's occupancy of its own building					1,000.00	1,000.00
Advertising, printing and stationery					6,280.78	6,280.78
Postage, express, telegraph and telephone					2,198.94	2,198.94
Lodge supplies					2,759.45	2,759.45
Official publication					48,840.00	48,840.00
Expense of Supreme Lodge Meeting					1,625.95	1,625.95
Legal expense in litigating claims					716.51	716.51
Other legal expenses					1,337.99	1,337.99
Furniture and fixtures					1,237.60	1,237.60
Taxes, repairs and other expenses on real estate	35.26				10,617.23	10,652.49
Bonds of Supreme Officers					365.63	365.63
Robbery & Employees Insurance, Safe Vault Rent					106.86	106.86
Actuary for services					2,448.32	2,448.32
Chamber of Commerce					25.00	25.00
Federal Tax for Checks	7.10	96	02	18	1.56	9.82
Gross loss on sale or maturity (b) bonds	1,481.00			218.00		1,699.00
(c) Decrease on Insured Mortgage over par	2,656.47					2,656.47
Gross decrease by adjustment, in book value of ledger assets, (a) Real Estate					10,000.00	10,000.00
Total Disbursements	**$ 177,619.64**	**$17,768.14**	**$4,147.32**	**$ 20,930.11**	**$153,749.16**	**$ 374,214.37**
Balance before transfers	**$3,382,078.32**	**$76,939.14**	**$5,703.61**	**$205,434.01**	**$426,623.68**	**$4,096,778.76**
Increase by transfers					38,817.00	
Decrease by transfers	38,817.00					
Balance	**$3,343,261.32**	**$76,939.14**	**$5,703.61**	**$205,434.01**	**$465,440.68**	**$4,096,778.76**

*) This transfer results from the exchange of the old N. F. C. Certificates to new American Experience Certificates and is the surrender charge deducted from the reserve in accordance with the By-Laws.

До табелі розходів

З перенесення		$4,470,993.13
Виплачено 173 посмертних запомог старших членів	$138,365.00	
Виплачено 13 запомог Молодечого Департаменту	3,915.00	142,280.00
Виплачено 531 запомог з фонду запомогового на суму $19,433.00. Покредитовано звернені позички на суму $1,690.62. Осталося до розходу		17,742.38
Дивіденда членам у нових родах обезпечення О, Р, Е		1,051.09
З фонду народнього виплачено суму $4,665.00: 16 степендій від суми $40.00 до $100.00 $965.00, Рідна Школа $700.00, Боєва Акція $700.00, Обєднання на видавництва $850.00, Лемківщина $300.00, Інваліди $200.00, Вища Школа в Стемфорд $150.00, Сиротинець в Філядельфії $100.00, Політичні Вязні $100.00, Просвіта $100.00, Сироти в Галичині $100.00, Музей у Львові $50.00, Музей у Празі $50.00, Українське Університетське Тов. в Ню Йорку $50.00, Письменникам $50.00, Стрілецька Громада на видавництва $50.00, Дівоча Бурса $50.00 і Захоронка у Львові $50.00. Покредитовано зворот трох стипендій $390.00, зворот позичок $133.90. Разом $523.90. Остається до розходу		4,141.10
З фонду сирітського виплачено		20,711.93
Грошеві звороти нових родів обезпечення і скасовані позички		23,446.38
Заплачено річні вкладки за 686 членів, переписаних з Молод. Департаменту до старших		6,860.00
Виплачено членам		$216,232.88

Дальше з фонду посмертного доплачено $35.26 до реальности, федеральний податок $7.10, доплачено до бондів $1,481.00, доплачено до закуплених морґеджів, гарантованих Злученими Державами $2,656.47.

З фонду запомогового доплачено федеральний податок від чеків 96 цнт., народного 2 цнт., сирітського 18 цнт., як також доплачено з тогож фонду до бондів $218.00.

Виплати з фонду адміністраційного.

Нагороди секретарям 1-ий квартал	$10,189.82	
2-ий „	9,929.52	
3-ий „	11,451.34	
4-ий „	10,156.38	$41,727.06
Ювилейні нагороди за нових членів за 1934 рік	$1,360.00	
Нагороди за нових членів за 1935	1,861.00	
Нагороди за нових чл. за 1935 Мол. Деп.	871.50	4,092.50
Платня трох головних урядників		8,201.00
Платня помічних сил		5,850.50
Платня головного лікаря		150.00
Платня місцевих лікарів за оглядини нових членів		1,451.75
Кошти подорожей і репрезентації голов. урядників		1,582.16
Дозволи асекураційних департ. стейтів	$320.05	
Державна контроля стейту Ню Джерзі	645.66	965.71
Чинш від офісів У. Н. Союза у власнім домі		1,000.00
Оголошення (Авраменко $150.00), куртина і журнали	$ 219.35	
Друки і праці „Свободи" для Мол. Деп.	1,089.36	
Друки і праці для У. Н. С.	4,662.15	
Канцелярійні прибори, листи, коверти і т. п.	309.92	6,280.78
Видатки почтові, тел., експрес і т. п.	$1,898.94	
Видатки почтові Молод. Департаменту	300.00	2,198.94
Відзнаки для старших членів	$ 558.10	
Відзнаки для Мол. Деп.	201.35	
Ювилейна Книга	2,000.00	2,759.45
„Свобода" за орган для старших чл.	$43,140.00	
„Свобода" за „Юкраініен Віклі"	5,700.00	48,840.00
Кошти засідання головного уряду		1,625.95
Кошти правні в справі виплати посмертних запомог		716.51
Інші правні кошти в справах морґеджів, бондів, банків і т. п.		1,337.99
Канцелярійні прибори і склади		1,237.60

Видатки на власний будинок У. Н. Союза:

Опал, світло, чищення і т. п.	$1,192.56	
Процент від вложеного капіталу	4,800.00	
Податок від реальности по відтягненню $1,000, почислених на рахунок чиншу	2,594.06	
Направи і праці, інші виплати	723.41	
Асекурація	307.20	10,617.23

Інші видатки:

Бонди головного уряду		365.63
Чинш за банкову скритку	$33.00	
Асекурація від грабунку	73.86	106.86
Актуарій за праці		2,448.32
Чембер оф Комерс		25.00
Федеральний податок від чеків з 1934 року		1.56
Сплачення довгу до фонду посмертного на домі У. Н. Союза		10,000.00
Разом		$153,749.16

Розхід за фондами представляється так:

Фонд посмертний і резервовий	$177,619.64
Фонд запомоговий	17,768.14
Фонд народній	4,147.32
Фонд сирітський	20,930.11
Фонд адміністраційний і Fluctuation Fund for protection of Investment & Mortality	153,749.16
Разом розхід	$374,214.37
До перенесення на 1936 рік остається	**$4,096,778.76**

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Фонд посмертний старих членів і Молодечого Департаменту збільшився на	$262,411.03
Фонд запомоговий	4,305.05
Фонд народній	591.68
Фонд адміністраційний і Fluctuation for protection of Investment and Mortality	86,412.36
Власні фонди У. Н. С. збільшилися на	$353,720.12

Зменшився фонд сирітський на суму $4,792.96.

LEDGER ASSETS

Book value of Real Estate	$ 846,498.16	$
Mortgage Loans on Real Estate, first liens, $1,405,512.02; other than first liens $1,200.00	1,406,712.02	
Book value of Bonds, $967,174.99; Stocks $13,285.00	980,459.99	
Deposits in trust companies and banks **not** on interest, $247,498.13; on interest $168,572.96	416,071.09	
Loans to certificate holders	447,037.50	
Total Ledger Assets		**4,096,778.76**

NON-LEDGER ASSETS

Interest due, $43,967.04 and accrued, $14,981.07 on Mortgages	$ 58,948.11	$
Interest accrued on Loans	10,498.32	
Interest accrued on Bonds not in default	7,813.41	
Interest accrued in Banks	1,971.12	
Rents accrued	1,743.09	
Total interest and rents due and accrued		**80,974.05**
Assessments actually collected by subordinate Lodges and not yet turned over to Supreme Lodge		993.72
Printing Plant	14,952.07	14,952.07
Gross Assets		**$4,193,698.60**

DEDUCT ASSETS NOT ADMITTED

Deposits in suspended banks	2,725.77	
Book value of bonds over amortized or investment value	64,294.06	
Book value of stocks over market Value	9,969.50	
Printing Plant	14,952.07	
Past due and accrued interest on mortgage in default	48,285.11	
Real Estate	36,165.43	176,391.94
Total Admitted Assets		**$4,017,306.66**

LIABILITIES, RESERVES AND UNASSIGNED FUNDS.

Death benefit due and unpaid 6,	$ 3,391.04
Salaries, rents, expenses etc.,	365.12
Taxes due and unpaid	3,920.97
Advance assessments or premiums	2,963.52
Orphans Fund	195,015.35
National Fund	5,703.61
Total unpaid claims and other current liabilities	$ 211,359.61
Reserve for protection of Certificates	2,148,793.54
Unassigned Funds	1,657,187.56
Total to Balance with Admitted Assets	**$4,017,340.71**

БІЛЯНС.

Стан чинний:		Стан довжний:	
Реальности	$ 846,498.16	Фонди посмертні	$3,343,261.32
Морґеджі	1,406,712.02	Фонд запомоговий	76,939.14
Бонди	967,174.99	Фонд народній	5,703.61
Стаки	13,285.00	Фонд сирітський	205,434.01
Готівка	416,071.09	Фонд адміністраційний і Fluctuation for protection of Investment and Mortality	465,440.68
Позички членам	447,037.50		
Разом	$4,096,778.76	Разом	$4,096,778.76

Активи, не втягнені до загального маетку (None-Ledger Assets):

Залеглий процент на морґеджах (Due)	$43,967.04	
Процент, платний на морґеджах Accrued)	14,981.07	$58,948.11
Процент на позичках членам (Due and Accrued)		10,498.32
Процент на бондах (Accrued)		7,813.41
Процент з банків (Accrued)		1,971.12
Чинші на реальностях (Due)		1,743.09
Місячні вкладки з відділів, які доручено в перших днях січня 1936 за грудень 1935		993.72
Готівка „Свободи"		14,952.07
Разом усі фонди і залеглі проценти		$4,193,698.60

Обниження актив (None-Ledger Assets):

У замороженім банку	$ 2,725.77
Бонди понад продажну ціну	64,294.06
Стаки Елизабет Трост Банку	9,969.50
Готівка „Свободи"	14,952.07
Процент на загрожених морґеджах	48,285.11
Обниження вартости реальности (заплачені податки і направи)	36,165.43
Разом	$176,391.94
До перенесення	$4,017,340.71

Інші звороти й виплати:

6 невиплачених посмертних запомог	$ 3,391.04
Виплати на реальностях, платні сторонам і т. п.	365.12
Залеглі податки на реальности 547-555 Мейн стр., Форт Лі, Н. Дж.	3,920.97
Місячні вкладки, вплачені згори	2,963.52
Фонд сирітський	195,015.35
Фонд народній	5,703.61
Разом	$211,359.61
Резерва, якої вимагають асекураційні закони на обезпечення членських грамот У. Н. С.	$2,148,793.54
Надвишка резерви й інших фондів У. Н. С.	1,657,187.56
Разом	$4,017,340.71

Виплати посмертних запомог по членах У. Н. Союза і Молодечого Департаменту.

EXHIBIT OF DEATH CLAIMS

	TOTAL CLAIMS	
	Number	Amount
Claims unpaid December 31 of previous year	6	$ 3,391.04
Claims reported during the year	186	143,415.00
Totals	192	$146,806.04
Claims paid during the year	186	142,280.00
Balance	6	$ 4,526.04
Saved by compromising or scaling down claims		1.135.00
Claims unpaid December 31, 1935	6	$ 3,391.04

В 1935 р. виплачено 186 посмертних запомог на суму $142,280.00. Остается 6 невиплачених посмертних запомог на суму $3,391.04. В тій сумі е одна посмертна запомога з Молодечого Департаменту $346.00. Ця посмертна запомога не виплачена тому, що не можна дістати доказів смерти дитини. котра правдоподібно втопилась.

У порівнанню з 1934 роком смертність в організації значно зменшилась. У 1934 році померло 213 членів на суму $182,500.00, а в 1935 році померло 172 членів на суму $139,000.00. Одну відкинену посмертну запомогу з 1934 року треба було виплатити в 1935 році згідно з рішенням суду.

В Молодечім Департаменті померло в 1934 році 13 дітей на суму $3,123.00, а в 1935 році померло теж дітей на суму обезпечення $3,915.00. В 1935 році виплачено з Молодечого Департаменту $792.00 більше ніж попереднього року.

Фонд запомоговий.

З фонду запомогового уділено 531 запомог на суму	$19,433.00
Звернено позичок до фонду запомогового з року 1932	1,690.62
Фонд запомоговий виплатив	$17,742.38
Виплачено запомог на суму	$19,433.00
Члени вплатили місячними вкладками	18,931.20
Члени вибрали з фонду запомогового більше ніж вплатили місячними вкладками	$501.80

Просьб до фонду запомогового прибуває чимраз більше і тому головний уряд, щоб частинно всіх обділити, був змушений обнизити висоту суми запомог для тих членів, котрі є невилікувально хорі. Члени й урядники відділів повинні всі такі справи вирішити на місці і не надсилати таких просьб на менші каліцтва або недуги, бо тим вони кривдять ті родини, котрі повинні дістати більшу суму запомоги. Дальше, тому, що зворот позичок до фонду запомогового з 1932 р. вже викінчений, то головний уряд не буде мати стільки фондів до розпорядимости, що мав у 1933, 1934 і 1935 році.

Зіставлення Інвестицій.

Готівка.

Готівка з кінцем 1934 року	$ 320,054.81
Депозити за 1935 рік	1,163,024.19
Проценти за 1935 рік	4,523.94
Разом	$1,487,602.94
Виплати готівки за 1935 рік	1,071,531.85
Готівка з кінцем 1935 року	$ 416,071.09

В котрих банках знаходиться готівка, буде зайвим для мене виказувати, бо всі ті позиції будуть обняті звітом головної контрольної комісії.

Морґеджі.

Вп. головні урядники мають у руках копії фотографічної знимки морґеджових табель, зладжених для асекураційних департаментів стейтів. У першім рядку є число порядкове морґеджу, дальше сума морґеджових інвестицій, яка осталася з кінцем 1934 року, дальше сума морґеджів, уділена як нові морґеджі, або збільшені морґеджі через заплачені податки або направ реальностей, дальше морґеджі сплачені готівкою або перебрані орґанізацією на власність, вкінці зіставлення морґеджів з кінцем 1935 року.

Дальші табелі виказують залеглий процент на морґеджах (Interest past due), процент платний на морґеджах (Interest accrued), якого реченець виходить у біжучім році і третя колюмна — це проценти, котрі орґанізація отримала в 1935 році.

З кінцем грудня 1934 р. було на морґеджах	$1,467,823.75
Уділено нових або збільшено морґеджів на суму	245,329.92
Разом	$1,713,153.67
Сплачено або перебрано морґеджові інвестиції	306,441.65
З кінцем грудня 1935 р. осталося на морґеджах	$1,406,712.02

Бонди.

Фотографічна копія інвестицій у бондах виказує в першій рубриці якість бондів у такім порядку: державні, стейтові, повітові, міські і підприємств публичного вжитку. Друга позиція виказує, на яку суму видані бонди (Par Value), дальше ціна, яку заплачено за бонди (Book Value), дальше оцінка бондів асекураційними департаментами стейтів і ціна бондів згідно з цею оцінкою. Три останні позиції відносяться до процентів, а то: процент платний на бондах, процент, який орґанізація отримала за 1935 рік, і проценти, залеглі на бондах, котрі є в реорґанізації.

Загальні зіставлення виказують, що:

З кінцем грудня 1935 року було на бондах інвестовано (Par Value)	$959,148.24
Орґанізація заплатила за ці бонди (Book Value'	967,174.99
Оцінка бондів асекураційними департаментами стейтів	910,522.82
Проценти платні в біжучім році (Accrued)	7,813.41
Проценти отримані за 1935 рік	20,769.53
Проценти залеглі на бондах, котрі є в реорґанізації (Past Due)	30,641.47

Зіставлення бондів.

Усіх бондів з кінцем 1934 року було на суму	$ 980,365.50
Закуплено нових бондів, або отримано в реорґанізації	431,840.74
Разом	$1,412,206.24
Продано або сплачено бондів	445,031.25
З кінцем 1935 року остається на бондах	$ 967,174.99

Крім бондів орґанізація має інвестовану суму $13,285.00 у вартісних паперах Елизабет Трост Ко., які отримано при реорґанізації замороженого банку

Реальності.

З кінцем грудня 1934 були інвестованих у реальностях	$502,638.04
Перебрано 8 реальностей і заплачено податки та направи на тих і інших реальностях	275,841.38
Разом	$778,479.42
Продано одну реальність, якої ціна в книгах була на суму	41,981.26
З кінцем року остається на реальностях	$736,498.16

Дім У. Н. Союза.

На домі У. Н. С. були інвестовані з кінцем 1934 року	$120,000.00
Сплачено до фонду посмертного й обнижено реальність на	10,000.00
Зкінцем 1935 року остається на домі У. Н. С.	$110,000.00
Разом на всіх реальностях і власнім домі остається	$846,498.16

В кінцевій рубриці копії фотографічної знимки є подані приходи від кожної реальности включно з реальністю в Філядельфії, з котрої прислано $124.39, і на власнім домі У. Н. С. подано суму $4,800.00. Чистий прихід з чиншів був $32,931.47. Разом з реальностей був чистий прихід на суму $37,855.86.

Позички членам на нові роди обезпечення.

З кінцем грудня 1934 року були інвестовані в позичках членам		$343,684.50
В 1935 видно 2,238 позичок на суму	$130,151.00	
В 1935 сплачено 129 позичок	8,784.00	
В 1935 скасовано 304 позички	18,014.00	
Остається з 1935 року 1,805 позичок на суму		103,353.00
З кінцем 1935 року остається 5,736 обдовжених грамот на суму		$447,037.50

В який спосіб розділене майно У. Н. Союза з кінцем 1935 р. процентово в готівці, морґеджах, бондах, реальностях і позичках.

	Старших членів	Молодечого Департаменту
В готівці	9.5%	16.7%
В морґеджах	33.9%	39.1%
В бондах	23.4%	29.1%
В реальностях	21.2%	15.1%
Позички членам	12.0%	—
Разом	100.0%	100.0%

РОЗВІЙ У. Н. СОЮЗА ЗА ЧАС ВІД 22. ЛЮТОГО 1894 Р. ДО 31. ГРУДНЯ 1935 Р.

Число пор.	Рік	Число членів	Вкладки, розмет, табеля смерт.	Разом усі фонди	Фонд сирітський під опікою УНС.	Власність У. Н. Союза	Загальні замкнення з кінцем року
1	1894		50 цнт.	$ 220.35	$	$ 220.35	$ 220.35
2	1895		„	385.25		385.25	605.60
3	1896	587	„	151.36		151.36	756.96
4	1897	1,019	„	2,187.97		2,187.97	2,944.93
5	1898	1,593	„	2,743.64	304.05	2,439.59	5,688.57
6	1899	2,057	„	1,198.51	1,145.00	53.51	6,887.08
7	1900	3,067	70 цнт.	3,297.32	14.49	3,282.83	10,184.40
8	1901	3,711	„	2,111.48	1,400.00	711.48	12,295.00
9	1902	3,384	„	1,956.31	750.00	1,206.31	14,252.19
10	1903	3,796	„	877.66	2,439.73		15,129.85
11	1904	5,857	„	2,863.49	2,309.11		17,993.34
12	1905	6,547	„		3,379.80		16,491.75
13	1906	7,888	„	5,712.00	3,443.15		23,705.34
14	1907	8,540	Розмет	13,404.33	6,270.07	5,453.52	37,109.67
15	1908	8,795	„	8,961.59		8,961.59	46,071.26
16	1909	11,798	„	20,053.45	6,232.91	13,382.64	66,124.71
17	1910	14,430	„	34,264.25	11,182.64	23,081.61	100,388.96
18	1911	13,280	„	7,912.05	4,079.14	3,832.91	108,301.01
19	1912	14,917	„	32,229.86	4,518.37	27,711.49	140,580.87
20	1913	19,110	„	51,346.37	2,773.14	48,573.23	191,877.24
21	1914	12,396	„	69,852.22	11,936.42	57,915.80	261,729.46
22	1915	6,750	За літами	21,780.37		21,780.37	283,509.83
23	1916	9,174	„	62,403.72	2,491.60	59,912.12	345.913.55
24	1917	10,008	„	86,099.01	9,642.42	76,456.59	432.012.56
25	1918	11,891	„				416,196.02
26	1919	12,445	„	87,844.03	19,688.41	68,155.62	519,856.59
27	1920	12,237	„	66,461.39	6,119.98	60,341.41	586,317.98
28	1921	11,815	„	119,883.51	9,296.33	110,587.18	706,201.49
29	1922	12,427	„	121.764.86	11,185.35	110.579.51	827,966.35
30	1923	14,790	„	156,012.46	28,412.32	127,600.14	983,978.81
31	1924	17,011	„	180,228.83	8,307.43	171,921.40	1,164,207.64
32	1925	18,195	„	170,207.83	4,628.30	165,579.53	1,334,415.47
33	1926	19,332	„	234,580.73	600.95	233,979.78	1,568,996.20
34	1927	19,962	„	214,593.10	7,514.41	207,078.69	1,783,589.30
35	1928	20,381	„	248,967.53	9,950.53	239,017.00	2,032,556.83
36	1929	21,286	„	159,229.82	16,951.17	142,278.65	2,191,786.65
37	1930	21,338	„	267,273.77	6,278.55	260,995.22	2,459,060.42
38	1931	20,817	„	287.131.91	4,958.26	282,173.65	2,746,192.33
39	1932	19,831	„	195,146.59	4,821.36	190,325.23	2,941,338.92
40	1933	20,702	„	199,337.09		207,268.32	3,140,676.01
41	1934	20,974	„	254,101.13	5,127.86	248,973.27	3,394,777.14
41	1935	20,983	„	325,953.10		330,746.06	3,720,730.24
				$3,720,730.24	$205,434.01	$3,515,296.23	$3,720,730.24

Маєток Молодечого Департаменту У. Н. Союза	**376,048.52**
Загальний маєток У. Н. Союза	**$4,096,778.76**

РОЗВІЙ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА
за час від 1. липня 1921 до 31. грудня 1935 р.

Число поряд.	Рік	Число членів	Вкладки	Власність Мол. Департ.	Загальні замк. з кінцем року
1	1921	5,124	Т. 1.—25 ц.	4,994.12	4,994.12
2	1922	5,883	„	9,756.20	14,750.32
3	1923	7,633	„	12,792.54	27,542.86
4	1924	9,510	„	17,314.16	44,857.02
5	1025	10,667	Т. 1.—25 ц. і Т. 2.—50 ц.	21,847.33	66,704.35
6	1926	11,714	„ „	23,959.99	90.664.34
7	1927	12,346	„ „	27,776.89	118.441.23
8	1928	12,971	„ „	29,196.22	147,637.45
9	1929	14,037	„ „	51,617.87	199,255.32
10	1930	13,891	„ „	39,289.24	238,544.56
11	1931	13,433	„ „	37,578.99	276,123.55
12	1932	12,015	„ „	38,743.41	314,866.96
13	1933	9,612	„ „	17,128.26	331,995.22
14	1934	9,273	„ „	21,079.24	353,074.46
15	1935	8,608	„ „	22,974.06	376,048.52
Маєток Молод. Департаменту У.Н.С. 31 грудня 1935				**$376,048.52**	**$376,048.52**

Приріст власних фондів У. Н. Союза за 1935 рік	**$330,746.06**
Приріст фондів Молодечого Департаменту за 1935 рік	**22,974.06**
Приріст власних фондів У. Н. С. і Мол. Департаменту за 1935 рік	**$353,720.12**

Повище зіставлення приросту майна ріжниться від зіставлень головної контрольної комісії тому, що контроля подає загальний приріст майна всіх фондів з фондом сирітським включно, в котрім то фонді був недобір на суму $4,792.96. Контроля подає теж зріст майна друкарні і книгарні „Свободи”.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЛИЦЕМ У ДВІ СТОРОНИ.

В Америці викликує тепер багато зацікавлення з приводу недавнього військового заговору в Японії, що, як доносять цими днями, ще не перешумів, видана кілька місяців тому книжка японської баронеси Шідзуе Ішімото під наголовком: „Фейсинг Ту Вейз". Хоч це є властиво, як це сказано в наголовку, „історія мого життя", книжка цікава саме тому, що в ній зясовано якраз боротьбу між західніми, себто европейськими, впливами та японськими традиціями, а ця боротьба неначе зілюстрована особистими переживаннями авторки книжки, її чоловіка, їх дітей і родичів.

Виходить, що і Японія не представляє образу одноцілої культури, як це нам, що живемо здалека від неї, часто видається.

ЩО КРАЙ, ТО ЗВИЧАЙ.

Коли під цим оглядом европейські (й американські) народи подібні до японців, то під багатьома іншими оглядами японці наскрізь оригінальний нарід.

Під багатьома оглядами вони такі ріжні від нас, що як ми прочитаємо про таку саму подію в Японії, не можемо судити про неї на основі нашого досвіду, не можемо її мірити нашими мірами, а мусимо міряти її власними мірами, бо інакше будемо мати про цю подію зовсім фальшиве поняття.

Візьмім хочби явище себегубства. Західні народи дивляться на себегубство дуже критично. Вони оправдують його хіба в найкрайніших випадках, себто як людина справді не має найменшого вигляду в життю.

Тимчасом авторка цеї книжки, описуючи сцени в Японії на вістку про недугу цісаря каже: „Газети доносили, що багато людей поповнило себегубство в надії, що їх предки приймуть цю жертву з приватного життя в відплату за життя Його Величества Цісаря Муцугіта!" Зі слів авторки видно тільки подив для тих, що так далеко посувалися в любови до свого цісаря. Які почування викличе цей факт у думках читачів з Америки або Европи? Дехто скаже, що це забобонні люди. Дехто скаже, що вони посувають свою любов до нерозумних меж. Найменше осудливі скажуть „Як видно, японці мають зовсім іншу культуру, як ми, коли вони таке роблять".

ДІВЧАТА НА ПРОДАЖ.

Неменше цікавий уступ у цій книжці присвячує баронеса Ішімото продажним жінкам, які в цілім світі відомі під японським імям „гейша".

Це питання продажного жіночого тіла дехто вважає за таку делікатну справу, що про неї в пристойнім товаристві не личить говорити. Тимчасом авторка говорить в цілім уступі про цю справу, як це кажуть, не завиваючи нічого в папірці чи в бавовну; описує, як таких дівчат рекрутують, як таких дівчат обучують змалку в спеціяльних школах, чого їх там учать, як вони „роблять свій бизнес", що заробляють, як виглядають, таке інше.

У кількох місцях авторка не тільки говорить про те, що про цю справу писали інші люди, між іншими німецький фільософ, граф Кайзерлінг, але навіть описує, як виглядають ті „гейші", котрих вона сама стрічала в своїм життю. Так говорить японська аристократка, вихована в найаристократичніших школах Японії.

І що більше, з її слів виходить, що в цю торговлю тілом японських дівчат умішані родичі цих дівчат. Авторка зовсім виразно каже: „До проституції гейші не привязана ніяка нечесть".

ЯПОНСЬКА ПАТРІОТКА ПРО „ГЕЙШІ".

Баронеса Ішімото настільки вже звропеїзована, що добачує поважні недостачі з цеї японської національної встанови, якою японський нарід жертвує кількадесять тисяч гарних дівчат на торговлю тілом.

Вона показує, скільки мук переходять дівчата, продані родичами до домів „гейш", як це тяжко навчитися „бизнесу", які душевні напруження „гейша" переходить, коли мусить здушувати в собі природні бажання проявляти свої почування, та які душевні муки вона переходить, коли по скінченню школи хоче вийти замуж за любого чоловіка, але мусить віддаватись нелюбому, але багатому, звичайно старому й огидному покупцеві.

Здавалосяб, що це тільки однобічна трагедія, але авторка виказує, що через цю проституцію „гейш" деморалізується японська родина, відношення між жінкою й чоловіком, що ходить до „гейш", та відносини між родичами й дітьми.

МАЛОВАЖНА СПРАВА.

Це могло би виглядати на маловажну справу, що там почуває жінка, коли її чоловік ходить до „гейш".

Баронеса Ішімото, видно, інакшої думки. Вона вважає це дуже важною справою.

Хто тут має слушність? Може думка баронеси Ішімото це тільки упередження японки? Або може упередження жінки взагалі, не оперте як слід на докладнім розгляді реального життя?

Алеж бо я стрічаю навіть в західніх европейців подібні вислови. Ось що каже про цю справу англійський професор Джан МекМорей у своїй недавно виданій книжці „Розум і почування":

„Я пічну (свій відчит) від одної річи, про котру я зовсім певний. Питання відношення між чоловіками й жінками, що стає перед нами в модерній цивілізації, це дуже пекуче питання і нове. Це може найважніше з усіх питань, які мусить розвязати теперішнє покоління. Але це теж нове питання в історії цивілізації. Багато людей цього не добачує, і тому власне важно це підчеркнути".

Щоб не здавалося. нам, що це тільки погляд МекМорея, додам, що в критиках цеї книжки я не стрічав, щоби хто з цим поглядом не годився.

ЧЕСНОТИ ЯПОНСЬКОЇ ЖІНКИ.

Не менше цікаве пояснення, яке баронеса Ішімото дає немовби на питання, яке читач певно їй поставив би: якщо японські жінки терплять через ходження своїх чоловіків до „гейш", то що роблять на це японські жінки?

Баронеса Ішімото виразно каже, що за існування „гейш" у значній мірі відповідальні японські жінки. За муки японської жінки через ходження чоловіків до „гейш" Ішімото винує саму японську жінку, а саме її потурання чоловікові. Це потурання довело до того, що чоловіки роблять собі, що їм забагається.

Та це ще не відповідь на це питання, бо читач зараз спитається: а чому японська жінка потурає чоловікові до цього ступня, що не каже йому нічого, як він заводить коштовні шури-мури з публичними дівками?

І тепер Ішімото подає цілий уступ про виховання японської жінки. Про це саме виховання, про котре, як каже авторка, західні европейці понаписували такі гарні річи, котре між іншим ідеалізували, величали, навіть такі розумні люди, як німецький фільософ Кайзерлінг. Вона показує, як жінку вчать кукловою чару, вишуканої краси в поведінці, несвідомої грації, а при тому й наївности, здушення й непровляння почувань та самовідречення.

Тоді, як японську жінку европейці величають як ідеал жіночих чеснот, баронеса Ішімото каже, що поневолення тої жінки у японській родині це просто скандал.

„КРАЙ РОМАНСУ".

Европейці, а спеціяльно меланхолійні німці, люблять мріяти про Японію як про край романтики. Їм виглядає велико́ю потіхою, що десь у світі є ще край, у якому жінки слухають чоловіків з ніжністю.

Тимчасом баронеса Ішімото каже, що в кождім майже аристократичнім японськім домі попри одну жінку чоловік удержує ще кілька наложниць. Він має з ними діти, котрі його називають „старшим і батьком". Ці діти називають своєю матірю законну жінку свого батька. Свою справжню матір, що їх родила, вони вважають за служницю батька. Законна жінка, котру чоловік зраджує для наложниці, не може показувати супроти неї заздрости, бо на основі правил японської шляхетської моралі чоловік може відослати жінку до дому її родичів, себто дати їй розвід, як жінка показує заздрість. Отже назверх вона заздрости не показує, але те, що вона є панею дому, а всі інші жінки в домі мають її слухати, дає їй багато нагоди відплатитися любовниці її чоловіка за забрання її любови від чоловіка.

Можемо тепер представити собі, як виглядає справді родинне життя в Японії, котре так ідеалізували европейські подорожні. Очевидно, кому це вигідно, той може відкинути думки японської авторки як неправдиві, той може держатися твердо рожевих поглядів принагідних відвідувачів Японії, що розмальовували Японію як край романтики.

НА РОЗДОРОЖУ.

З цих натяків можна бачити, які протилежні змагання роздирають японську родину. Подібні суперечности панують у Японії і на інших полях. Іде там боротьба між крайньою европеїзацією, себто прямуванням до наслідування життя й буття Европи, та крайньою японською відрубністю, що хотілаб затерти всякі европейські впливи. Є змагання до великої японської імперії, а з другого боку змагання закинути імперіялістичну політику, а зате полагоджувати японські справи без імперії. Є змагання до мілітаризації й змагання до мирної політики. Одні задивляються на соціялізм і комунізм, інші на ліберализм і демократію, а ще інші за фашизм.

КУДИ ПІДЕ ЯПОНІЯ?

Описані баронесою Ішімото відносини в японській родині та бунт жінок проти них дуже часто скидаються на відносини в московській родині.

Коли пані Ішімото описує, наприклад, як уся челядь, жінка, наложниці, слуги й служниці, студенти-інструктори дітей, вибігають до виходових дверей, коли пан дому виходить у місто, щоб йому всі разом поклонилися (у домі батька пані Ішімото було челяди 20 душ!), то з цього бачимо, що японський батько займав у родині становище, яке в Московщині займав голова роду, „большак":

Невжеж японський нарід, що спирається на абсолютну владу батька над жінкою, дітьми й цілим господарством, мав би далі йти слідами московського?

ЕСКІМОСИ НЕ ЗНАЮТЬ СЛОВА „ВІЙНА".

У звязку з італійсько-етіопською війною деякі статистики-історики стали наново займатися ще більше історією воєн. Стали досліджувати, які народи воювали більше одні від одних, і на пятьох континентах не могли знайти країни, народу або племени, що бодай раз не воював би. А всеж вкінці знайшли один щасливий нарід, який є одинокий у світі, що ніколи не воював. Цей нарід то ескімоси. В деяких ескімоських діялектах узагалі не існує слово „війна".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На політичних вязнів.

Заходом Централього Комітету Українських Національних Організацій відсвятковано в нашій громаді Свято Злуки дня 1. березня ц. р. На свято був вступ вільний, але переведено збірку на покриття коштів, получених зі святом.

Зложили по $2: С. Пограничний; по $1: о. Й. Чаплинський, Р. Слободян, І. Ворона, І. Клок, М. Ядловський. Дрібними жертвами було $13.66 При дверях зібрали за кокардін пані Марія Герета й Олена Яцків $7.84. Збіркою занялись пані Варвара Безкоровайна і Олена Соско. Загально зібрано $28.50. Розходу було $19.75. Осталих $8.75 вислано до Обєднання на політичних вязнів О.У.Н., суджених у Варшаві.

За комітет: І. Клок, К. Пілат, Варвара Безкоровайна.

ЛУДЛОВ, МАСС.

На народні ціли.

Дня 23. січня зійшлись кілька родин до церковної галі на запусти. При забаві свідомі члени від. 253 У. Н. Союза не забули також і про Рідний Край та на зазив предсідника відділу Д. Харка й В. Босика зложили на інвалідів $5.35. Жертвували: І. Андрусик $1; М. Пукіш, В. Босик, Й. Бойко, Д. Харко й І. Приступа по 50 ц.; І. Гнатів, П. Павлів, М. Бойко, К. Нищук, А. Куртий, К. Сліпецький, А. Поплавський по 25 ц., а Я. Федорас 20 ц. Збіркою занялись П. Павлів і І. Приступа. Знов на місячних зборах тов. ім. І. Франка, від. 253 У. Н. Союза, члени ухвалили призначити з товариської каси по $5 на Рідну Школу та на визвольну боротьбу. Разом вислано через Обєднання $15.35.

М. Кульбанський, секр.

ДОПОМОЖІМ УКРАЇНЦЯМ, ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

КОМУНІКАТ ДО ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В АМЕРИЦІ ТА ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА!

У звязку з великими виливами, що спричинили необчислимі шкоди в деяких частях Злучених Держав, та зогляду на те, що між потерпілими знаходиться багато українців, Український Червоний Хрест ОДВУ в порозумінні з Американським Червоним Хрестом приступає до допомогової акції.

Тому подаємо до відома наступне:

В тих місцевостях, де існують відділи Українського Червоного Хреста, вони переводять допомогову акцію. В тих місцевостях, де ще нема У. Ч. Х., там треба створити спеціяльні комітети й увійти з нами в порозуміння. Поміч полягатиме в збиранні убрань для дітей, жінок і мужчин. як також у збиранні грошей пі церквами й при всіх нагодах. Кожний Червоний Хрест чи Спеціяльний Комітет повинен мати сталі години й місця на відбирання річей та грошей, про що треба проголосити якнайскорше в пресі й по церквах та народних домах. Всі зібрані річи держать місцеві Червоні Хрести та Комітети, а ми негайно окремим обіжником повідомимо їх, куди це все висилати.

В Ню Йорку Український Червоний Хрест приступив уже до праці й у тій справі проголошено комунікат на українських радіо-годинах в дні 22-го березня. Також започатковано збірки по церквах. Тому взиваємо все громадянство Ню Йорку приносити річи й лепти до Українського Народнього Дому 217 Іст 6-та вулиця до домівки ОДВУ кожного дня, рано від години 10-тої до 1-шої, та пополудні від 3-тої до 9-тої.

Докладніші інформації подасться пізніше в обіжнику.

ЗА РЕФЕРЕНТУРУ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА:

Анна Гладун,
Степанія Галичин.

Виграв „заклад".

— Заложуся за десять долярів, — каже Мотилюк до приятеля — що ти не знаєш, пощо я прийшов до тебе...

— Не говори небилиць. Як я не мав би знати того. Ти напевно прийшов позичити в мене грошей.

— А бачиш, що ні! Я прийшов лише довідатися про твоє здоровля. Так ти програв заклад, тому мусиш заплатити мені десять долярів.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

На визвольну боротьбу.

За почином тов. Запорозька Січ, від. 385 У. Н. Союза, відбулася спільна забава-запусти. Ту забаву улаштовано на те, щоб помогти визвольній боротьбі. В забаві взяли участь: укр. гр.-кат. парохія, сестрицтво Пр. Діви Марії Провидіння, український дім Просвіти й молодечий клюб. Гром. О. Шабатура забрав слово, та пояснивши ціль забави, візвав приявних гостей зложити жертви на поміч тим, що борються та терплять за свій нарід та за його краще завтра. Гром. Н. Гусак говорив знов англійською мовою до молоді про те, чому молодь повинна більше інтересуватись тими подіями, які відбуваються на рідних землях їх батьків, та взивав молодь до праці для закріплення нашого життя тут в Америці. Опісля наступила збірка, якою занялись І. Процай і І. Шміґановський. Жертви зложили: о. М. Мартинюк, Г. Федущко, І. Олійник, І. Скрипець, Н. Кісіль, Н. Гусак і Ю. Федюк по $1; Г. Кошляк, П. Яворський, П. Гавриш, І. Кіт, О. Семирозум, І. Шміґановський, В. Шабатура, О. Шабатура, І. Сохорович, М. Готрівна, О. Готрівна, П. Федорців, Н. Дмитрук, І. Процай і Н. Рачковський по 50 ц.; Н. Рачковська, Н. Гунчак, І. Стефанюк, М. Касіян, Н. Касіян, П. Огринчук, П. Скрипець, В. Рефцо, Д. Манюк, І. Шипорт, В. Сопотюк, Ф. Ірха, Й. Греськів, А. Сохорович і І. Гопанюк по 25 ц. Разом з дрібними датками зібрано 70.10, а по відтягненні розходів осталось чистого приходу $35.95. До цеї суми додано ще $7, які прийшли з іменин Анни Козак, отже разом вислано через Обєднання на визвольну боротьбу $42.95.

О. Козак.

—o—

ВАЙТСТОН, Н. Й.

На Рідний Край.

На місячних зборах від. 43 Союза Українок, пані Деревляна попросила зібраних членкинь зложити добровільну коляду. Отже на її поклик зложили: А. Деревляна, П. Кульчицька, М. Єринь, М. Кузьма, Р. Дзярська, С. Мрикало й Н. Ковалевська по $1; К. Чолій і А. Баран по 75 ц.; О. Дроздик, С. Гарасимів, Ю. Олексів і С. Левицька по 50 ц. Разом зібрано $10.50, і з цеї суми призначено $5 на інвалідів, а $5.50 на оборону засуджених у варшавськім процесі українських революціонерів. Гроші вислано через Обєднання.

М. Єринь.

Розмова прошаків.

Перший сліпий: Чи знаєш цю милосердну паню?
Другий сліпий: Знаю її лише з бачення.

НАЙМЕНШИЙ ЧАСОПИС НА СВІТІ.

Найменший часопис на світі це без сумиву „Ди клак он ди ченцелліс" („Годинник на коминку"), що виходить у Шефілді. Перше число вийшло в листопаді 1934. р. у величині 18 цм. письмом званим антіквадіямант. Тепер виходить раз на тиждень і приносить строгий огляд світових подій. Цікаве в цьому часописі й те, що дванацять редакторів відповідає за зміст часопису, що вміщується на 4-рох сторінках. На 1. січня 1935. р. мав той часопис уже 174,000 передплатників, хоч ціна одинокого числа не така низька, а саме два шілінги. У відділі оголошень віддано для публики місце величини 15X38 мм. Ціна оголошення 75 шілінгів. Цікаве, що найменший часопис у світі друкується саме в країні, де виходять і найбільші часописи.

Вина і кара.

— Скажи, Микольцю, якого гріху допустився Адам?

— Він зїв яблоко із забороненого дерева, яке йому дала Ева.

— Дуже добре. А яка кара стрінула його за те?

— Він мусів оженитися з Евою.

—o—

Вобрик приїхав до столиці. Переходить з приятелем попри могилу Невідомого Вояка й каже:

— А то цікаве, щоби за вісімнацять літ не довідатися назвища одного чоловіка!

—o—

Карделяк мав дуже старий, поганий, пімнятий капелюх.

— Ви не стидаєтеся ходити в такому капелюсі?

— Ні, бо як ходжу в ньому, то маю щастя.

— Таак?!

— Так, жінка сказала мені, що як я ходитиму в цьому капелюсі, то вона не піде зі мною!

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(128)

Тарзан говорив тепер тоном приказовим: „Я поведу цих післанців до тайного проходу, що веде до зовнішнього світа". Як лейді Бет переклала Македонові слова Тарзана. Тарзан приказав їй і Джерієві йти за собою, додаючи: „Скоро ви будете безпечні".

Як він рушив у дорогу, за ним уставився відділ вояків, щоби йти за ним услід. „Тарзан обернувся й сказав до Македона: „Пощо ці жовніри йдуть за мною?" Це почесна ґвардія, що все йде з командантом. Чи ти цього не знав, Ієкандере?"

Тарзан уже більше не розпитував за правила військової етикети південних канданітів, боячися зрадитись. „Я вже так давно був між людьми", він сказав. Потім він обернувся знову та пішов у напрямі до виходу з кратеру вулькану. Його почесна ґвардія пішла за ним.

„Ми скоро їх покинемо", говорив Тарзан своїм товаришам. Але пів години потім він почув нагло голосні крики. Його брови насупилися. „Арабн!" — він сказав тихо. „Гаретова банда вже тут, у краterі!"